

[Karl Olsen.]

omtalte i sin fremsættelsestale, men holde mig til det foreliggende forslag. De andre forslag skal vi tage stilling til i den rækkefølge, hvori vi bliver stillet overfor dem af den højtærede minister eller af hans kolleger.

Til indledning skal jeg udtale min tilfredshed med, at et sådant forslag, som sigter mod at yde en virkelig hjælp til den ungdom, der søger videregående uddannelse, nu kan forelægges folketinget med rimelig udsigt til i mere eller mindre ændret form at blive ophøjet til lov. Min tilfredshed gælder dog ikke lovforslaget, som det nu foreligger. Der er adskilligt, både principielle ting og detaljer, som vi ønsker ændret, og som vi gerne vil have drøftet i det kommende udvalg. Dette skal jeg vende tilbage til. Nej, den tilfredshed, jeg føler, gælder den hovedtanke, som forslaget bygger på, nemlig at enhver ung, uanset sine eller sit hjemms økonomiske kår, skal kunne få den undervisning og uddannelse, der svarer til hans evner. Det er ikke forslaget ord, jeg her citerer, det er et citat fra det konservative folkepartis program af 1945. Det har været og er stadig mit partis standpunkt, at der skal skabes bredest mulig adgang til den bedst mulige uddannelse for de unge, at startvilkårene skal gøres mest muligt ensartede, og at alene evnerne skal være afgørende for, hvem der skal nå længst frem.

Når man drøfter ungdommens uddannelsesvilkår og det, man med et slagord kalder uddannelsesdemokratisering, har mange en tilbøjelighed til at hæfte sig ved gymnasieskolen og de højere læreanstalter. Man må ikke glemme, at der ved siden heraf er en lang række uddannelsesområder, som vort samfund må være mindst lige så interesseret i, områder, der uddanner de unge med praktiske formål for øje. Det foreliggende lovforslag vender sig jo ikke blot til den ungdom, der i snæver forstand søger boglig uddannelse, men det henvender sig i almindelighed til ungdommen, der søger uddannelse.

Man kan så spørge os, hvorfor vi fra konservativ side ikke har fremsat et forslag af denne art; det er jo en replik, man godt kan vente fra socialdemokratisk side. Når vi ser tilbage på de 9 år, der er gået siden befrielsen, og ser på den langsomme helbredelsesproces, dansk økonomi har måttet igen-

nem i disse år, så har man svaret. Da vi sidst havde et ministerium Hedtoft, 1947—50, da vi havde en handelsminister Jens Otto Krag, der erklærede, at vi „lå lunt i svinget“, mente socialdemokratiets regering jo heller ikke dengang, at vi økonomisk magtede et forslag af en karakter som det, vi nu drøfter. I 1950 gik verdenskonjunkturerne Danmark stærkt imod, og vi led samtidig under følgerne af devalueringen, og i de følgende år 1950—53, da mit parti havde regeringsansvar, måtte vi økonomisk rebesjlene, rette vor hele økonomiske stilling op. Det lykkedes; den i de 3 år førte økonomiske politik er årsagen til, at vi i dag med udsigt til positiv udgang af drøftelsen overhovedet kan behandle et forslag som dette. Jeg tror, det er det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, der har sagt, at den højtærede minister høster nu, hvad vi andre såede. Jeg er helt enig med det ærede medlem hr. Henry Christensen, der sagde, at ungdommen mere end andre må være interesseret i, at der hersker en sund økonomi i vort samfund. Men selv under de meget vanskelige økonomiske vilkår, vi havde i de år, lykkedes det dog den daværende undervisningsminister, det ærede medlem hr. Hvidberg, at få gennemført den lov, som vi nu står foran at skulle revidere, loven om „Ungdommens uddannelsesfond“. Over den er der nu i de forløbne år udbetalt ca. halvanden million kroner om året. Det var en hjælp af betydning for ungdommen, da vi fik den gennemført. Nu er forholdene blevet anderledes, adskilligt bedre end dengang, og nu er tiden inde til at gå videre; et forslag af denne art er tiltrængt.

Når man som jeg i en lang årrække har virket og stadig virker som lærer i den højere skoles tjeneste i en almindelig dansk købstad, fjernt fra de højere læreanstalter, kender man i høj grad det behov, der er. Jeg kan forsikre, at vi er adskillige lærere ude over landet, der kautitionerer eller har kautitioner løbende for velbegavede elever, der ellers ikke ville have fået chancen for en højere uddannelse. Men jeg tror ikke, man skal regne med, at det, som den højtærede minister har kaldt uddannelsesmonopolet, vil blive brudt med dette forslag. Vi kan fjerne de økonomiske spærringer, men vi kan ikke ved lov fjerne alle de u håndgribelige hindringer, der stiller sig imellem